

Kurs: Integralno upravljanje gradskim vodama

Voditelj kursa: dr Dušan Prodanović

Student: Snežana Lekić

seminarski rad

Institucionalni položaj voda u međunarodnim organizacijama WEF & EEA

WEF (Water Environment Federation) je organizacija za zaštitu voda. 1928. god. Hemijsko Društvo osnovalo je Asocijaciju za Tretman Komunalne Vode (FSWA – Federation of Sewage Works). 1991. god. ova asocijacija menja ime u Asocijaciju za Zaštitu Voda (WEF). Ovaj naziv je izabran da bi ukazao da fokus asocijacije nije samo na tačkastim izvorima zagađenja (kao npr. direktnim ispuštanjem kanalizacije u javne vode), već i na indirektnim izvorima (kao npr. ispiranje đubriva atmosferskim vodama i kontaminacija voda).

Danas, je WEF neprofitabilna organizacija koja se bavi tehničkim aspektima zaštite vode i edukacijom javnosti. Sastoji se od 79 organizacija iz 32 zemlje i 40 komisija, sa sedištem u Aleksandriji, Sjedinjene Američke Države. Svaka organizacija koja je članica ima predstavnika u odboru direktora, kako bi mogla da utiče na aktivnosti WEFa. Međutim, članovi WEFa mogu biti i individualna lica.

Same komisije WEFa se bave širokim spektrom pitanja zaštite životne sredine (zaštita vazduha od zagađenja, ustavi i zakoni, industrijski otpad,..), a pitanja voda su raspodeljena u rad 4 komisije:

- ◆ Podzemne vode (Tehnička komisija – Ground Water – Technical);
- ◆ Ispitivanje zaštite voda (Water environment / research BER);
- ◆ Ponovna upotreba vode (Tehnička komisija – Water Reuse – Technical);
- ◆ Upravljanje rečnim slivom (Tehnička komisija – Watershed management - Technical).

Programske aktivnosti se obavljaju preko aktivnosti pojedinačnih komisija.

Komisija za podzemne vode

Obaveze ove komisije su da vrši stalno ispitivanje kvaliteta i zagađenja podzemnih voda, migracije kontaminanata ispod površine, kao i da preduzima sve mere prevencije zagađenja podzemnih voda iz svih izvora, naročito iz površinskih izvora. Ova komisija ima i ovlašćenja da ispituje mere prevencije zagađenja, kao i mere remedijacije podzemnih voda, kada je došlo do njene kontaminacije. Treba i da ispituje odnose površinskih i podzemnih voda u pogledu resursa i zagađenja.

Trenutni projekti ove komisije su:

- ◆ priprema diskusije na temu remedijacije zemljišta i podzemnih voda za WEFTEC simpozijum, kao i priprema radionica i seminara;
- ◆ podrška godišnjoj dodeli Jack Edward McKee Medal nagrada, za tehnička dostignuća u oblasti remedijacije podzemnih voda, i održivo korišćenje;
- ◆ podrška godišnjoj WEF konferenciji o tehničkim aspektima i legislativi u oblasti upravljanja industrijskim otpadom.

Komisija za ispitivanje zaštite voda

Zaduženja ove komisije su sagledavanje strateških pravaca u kojima ide ispitivanje kvaliteta vode, i da oceni i reviduje ovakve programe.

Komisija za ponovnu upotrebu vode

Ova komisija razvija, preporučuje i vodi programe koji se odnose na edukaciju javnosti o mogućnostima ponovne upotrebe vode za različite namene.

Komisija za upravljanje rečnim slivom

Aktivnosti ove komisije se pre svega baziraju na izradi različitih programa edukacije, u cilju što boljeg upravljanja rečnim slivom, i očuvanja kvaliteta i zaštite voda.

Jedan od aktuelnih projekata koji okupira celu asocijaciju, jeste organizovanje **WEFTECa** za 2003. god. WEFTEC je konferencija i izložba tehničkih dostignuća, koja se održava svake godine. Ovom konferencijom se ljudi iz oblasti zaštite voda uvode u svetske tokove razvoja tehnologije, zakonodavstva i metoda istraživanja.

WEF održava stalnu saradnju sa organizacijama koje su članice, u cilju saradnje na različitim programima i razmene informacija. U ovom radu biće nabrojano samo par organizacija, sa sedištem u Evropi:

Hungarian Professional Water Environment Association, <http://www.ch.bme.hu>

Nederlandse Vereniging Voor Waterbeheer (NVA), <http://www.nva.net>

Asociación para la Defensa de las Calidad de las Aguas (ADECAGUA), <http://www.adecagua.org>

Sweden - Foreningen Vatten, Swedish Association for Water (SWA), <http://www.vatten.a.se>

United Kingdom - Chartered Institute of Water and Environmental Management (CIWEM), <http://www.ciwem.org.uk/>

Jedna od "vrućih" tema na prezentaciji WEFa jeste i potreba za odgovarajućom legislativom u pogledu kapaciteta, upravljanja, rada i održavanja gradske kanalizacije. Na ovaj način se stanje kanalizacione mreže mora stalno unapređivati, moraju se napraviti dugoročni planovi investicija u sistem, i samim tim unaprediti stanje upravljanja gradskim vodama.

EEA (European Environment Agency) je evropska agencija za zaštitu životne sredine. Agenciju je osnovala komisija Evropske Unije EEC uredbom 1210/1990, koja je dopunjena EEC uredbom 933/1999, a od 1994. god, sa sedištem u Kopenhagenu, Danska.

EEA teži da podržava održivi razvoj i da pomaže da se postignu značajni i merljivi rezultati u oblasti zaštite životne sredine u Evropi, kroz obezbeđivanje pouzdanih i relevantnih informacija licima za zaduženim za razvoj politike sa jedne strane, i javnosti sa druge strane. .

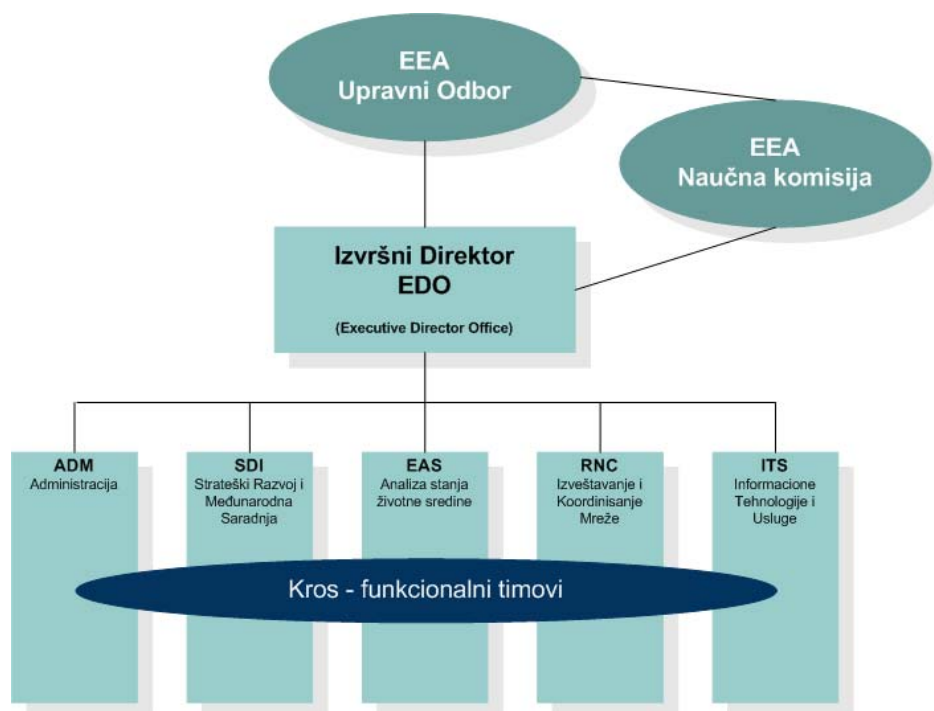
Ciljevi ove organizacije su:

- ◆ da se obezbede informacije koje se tiču zaštite životne sredine;
- ◆ da se pomogne društvu i zemljama članicama da identifikuju efektivne mere zaštite životne sredine i da se postigne vidljiv napredak;
- ◆ da održava i koordiniše EIONET, odnosno bazu podataka.

EEA postiže svoje ciljeve:

- ◆ implementacijom programa koji se zasnivaju na planovima od 2 – 5 godina;
- ◆ obezbeđivanjem proizvoda i usluga unapređenih i valorizovanih preko institucionalizovane mreže;
- ◆ održavanjem informacionog sistema, i izradom izveštaja kao podrška organizacijama za izradu politike.

Organizacija EEA, obuhvata nekoliko celina (Slika 1).

Slika 1 – Organizaciona struktura EEA

Međutim sama koncepcija EEA podataka je raspoređena prema temama, ili indikatorima. Tu se mogu sagledati aktivnosti u odnosu na: pitanja zaštite životne sredine, sektore i aktivnosti, informacije u odnosu na specifični medij (voda, vazduh, zemljište,..) i programima za unapređenje stanja životne sredine.

Sa druge strane EEA je jedna mreža organizacija koja se sastoji od:

- ◆ EIONET partneri u 31 zemlji članici (NFP¹, NRC²)
- ◆ Koordinisane aktivnosti u okviru usluga i programa Evropske komisije
- ◆ Internacionalne organizacije (UNEP³, WHO⁴, OECD⁵, i WMO⁶)

Voda zauzima jedan važan aspekt, i kao pitanje se provlači kroz sva pitanja zaštite životne sredine. Čista voda se smatra neophodnim uslovom za održanje života, i skreće se pažnja na nedostatak količina vode a i na neodgovarajući kvalitet voda.

Voda je pored navedena u kategoriji specifičnih medija i tu se mogu naći podaci, izveštaji i ciljevi.

Realizovani projekti u ovoj oblasti su pre svega izveštaji o stanju u Evropskoj Uniji, s obzirom da EEA nije organ koji se bavi naučnim istraživanjima. Neki od projekata su:

- ◆ Testiranje indikatora u obalnoj zoni u Evropi. Sveska 1: Eutrofikacija i integralno upravljanje priobalnom zonom;
- ◆ Eutrofikacija u Evropskim priobalnim vodama;
- ◆ Održivo korišćenje vode u Evropi: Sveska 3 – Ekstremni hidrološki uslovi: poplave i suše;
- ◆ Održivo korišćenje vode u Evropi: Sveska 2: Zahtevi upravljanja.

¹ National Focal Points

² National Reference Center

³ United Nation Environmental Program

⁴ World Health Organization

⁵ Organization for Economic Cooperation and Development

⁶ World Meteorological Organization

Kao što je već navedeno u okviru EEA mreže je integrisano više međunarodnih organizacija. EIONET (<http://water.eionet.eu.int>) je u stvari udruženje više od 300 nacionalnih institucija, i predstavlja veoma važnu bazu podataka koja je dostupna članicama i zainteresovanoj javnosti. Ova strukovna organizacija je nastala u cilju podrške radu EEA.

Ostale srodne organizacije, sa kojima EEA blisko saraduje su:

- ◆ Međunarodna organizacija za ispitivanja reke Dunav, International Association for Danube Research, <http://www.iad-sil.com/>
- ◆ Direkcija Evropske Komisije za zaštitu životne sredine: Kvalitete vode, The European Commission's DG-Environment: Water Quality, <http://europa.eu.int/comm/environment/water/index.html>

U pogledu integralnog upravljanja gradskom vodom, EEA naglašava potrebu razvijanja javne svesti i edukacije javnosti. Na ovaj način, i ugradnjom malih sistema u domaćinstvima, kao što je smanjenje vode iz vodokotlića i sl. Može smanjiti korišćenje vode za ove potrebe i do 50%. Drugi značajni parametar koji je EEA naglasila jeste eliminisanje, odnosno smanjenje fizičkih gubitaka vode u distributivnoj mreži.